

İLETİŞİM ARAŞTIRMALARINDA ÇERÇEVELEME PARADİGMASI: SON DÖNEME AİT BİR İNCELEME

Hüseyin Özarıslan* - M. Salih Güran**

ÖZET

Çerçeveleme teorisi iletişim biliminin bütün alanlarında kullanılan teorik ve ampirik bir paradigma haline gelmiştir. Bu çalışmada, çerçeveleme araştırmalarının yaygınlığını ve kullanılan yöntemleri incelemek için 84 hakemli dergiden 4 yılda elde edilen çerçeveleme literatürü analize tabi tutulmuştur. Örnekleme Journal Citation Report'ta Institute for Scientific Information'a ait SSCI'da (web of knowledge) "iletişim dergisi" olarak geçen dergiler alınarak anahtar kelime taraması yapılmıştır. Ana bulgular, son dört yılda sosyal bilimlerin değişik alanlarında yapılan iletişim araştırmalarında, çerçeveleme kavram ve yöntemlerinin kullanım biçimlerinin çeşitliliğini ve teorik farklılıkları koruduğunu, en sık kullanılan yöntemin çerçeve tespiti araştırmaları olduğu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Çerçeveleme Teorisi, literatür taraması, çerçeveleme analizi, çerçeveleme etkileri, Web of Science.

THE FRAMING PARADIGM IN COMMUNICATION RESEARCH: A STUDY OF RECENT TRENDS

ABSTRACT

Framing Theory has evolved into a theoretical and empirical paradigm that is used by numerous disciplines in communication contexts. To explore the prevalence of framing related concepts and methods in various research fields, a framing research literature of the last four years was obtained from 84 peer reviewed journals and content analyzed for their respective fields of research and the methods used. The sample was obtained by multiple keyword searches on the Web of Knowledge database of SSCI indexed journals listed on the Journal Citation Report of the Institute for Scientific Information as "communication journals". The findings revealed that in the recent research in relation to framing theory or frames in communication analysis encompassed various disciplines in the social sciences which kept up the methodological diversity and the differences in theoretical approaches. Beyond this, it was found that the most used method was framing analysis with the aim to detect and define issue-specific frames in communication.

Keywords: Framing Theory, research review, framing analysis, framing effects, Web of Science.

GİRİŞ

Çerçeveleme araştırmaları günümüzde iletişim alanında hızla yükselen paradigmalardan biri haline gelmiştir. Entman'ın 1993 yılında yayınladığı ve iletişim literatüründe önemli bir köşe taşı olan "Framing: Towards Clarification of a

* Yrd. Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi

** Yrd. Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi

Fractured Paradigm” isimli makalesi de buna bir işaret kabul edilebilir. Zira çerçeveleme medya çalışmalarında o kadar dikkat çekmiştir ki Entman, bu konsepti medya araştırmaları ve diğer akademik alanların içinde kullanılabilmek için düzen getirilmesi gerektiğini, çerçevelemenin birçok farklı akademik disiplinde birbiriyle bağlantılı olarak ancak birbiriyle karşılıklı tanımı bulunmadan kullanıldığını belirtmektedir. 1980’lerden itibaren toplumsal inşacılık yaklaşımı temelinde sosyal bilimlerin bütün disiplinlerinde hızla yaygınlaşan çerçeveleme teorisi son on yılda batıda yayınlanan kitle iletişim ders kitaplarında da yerini almıştır (örn; McQuail 2006; Semetko ve Scammell 2012; Davis ve Baran 1981; Littlejohn ve Foss 2010; McQuail 2010;).

Çerçeveleme araştırmalarına gösterilen yoğun ilginin en önemli göstergelerinden bir diğeri Scheufele’nin çerçevelemeyi bir medya etkisi teorisi olarak alan “Framing as a Theory of Media Effect” isimli makalesi, Web of Science tarafından Journal of Communication’da 1999’dan beri en çok atıf alan makale olarak ve Microsof Academic Search tarafından da iletişim alanında tüm tarihlerin en çok atıf alan 10 makalesinden biri olarak belirlenmiştir (Scheufele 2014).

Medya araştırmaları alanında çerçevelemeyi Amerikan medya araştırmalarına tanıtan ilk yazarlar Tuchman (1978) ve Gitlin (1980) olmuştur. Gitlin (1980: 7) medya çerçevelerini “sembol kullanıcılarının rutin olarak söylemi düzenlemede kullandıkları, ister sözlü ister görsel olsun, sürekli biliş, yorumlama, sunum, seçme, vurgu ve dışlama kalıpları” olarak tanımlamıştır. Yazar’a göre medya çerçeveleri dünyayı haberciler için düzene sokar, haberciler de bunu kendilerinin haberlerine bağımlı olan izler kitleye aktarmak suretiyle sosyal dünyaya bir düzen getirir.

Tıpkı bir evin iskeleti gibi, bir haber çerçevesi de haberin diğer unsurlarının üzerine kurulduğu bir yapı oluşturur. Binada çerçeve dışında da çok şeyler vardır, fakat çerçeve olmadan bina olmaz. Evin biçimini de çerçeve belirler. Nasıl ki bir fotoğrafçı, çerçevesini belirlerken sınırlar çizer, bağlamı ve ışığı seçer, değiştirir. Haber çerçevesi de içerilen ve dışarıda bırakılanı, önemli ile önemsizi belirler. Bu bakımdan haber çerçeveleri fotoğraf çerçevesine benzetilebilir. Nitekim Entman’ın tanımı (1993: 52) seçim ve önemi öne çıkarmaktadır: Çerçevelemek; algılanan bir gerçekliğin bazı yönlerini seçip onları bir iletişim metninde daha önemli hale getirerek belli bir problem tanımını, neden sonuç yorumunu, ahlaki değerlendirmeyi ve/veya çözüm önerisini destekleyecek biçimde kullanmaktır. Önem ve seçim, sadece gündeme getirilenin değil, dışarıda bırakılanın, ikinci plana itilenin, küçük görülenin de çerçevelemeye dahil olduğunu vurgulamaktadır.

Gamson ve Modigliani (1989), medya çerçevelerini incelerken “yorum paketleri” tanımını kullanmıştır. Paketteki düzenleyici fikir, çerçevenin önemli meseleleri anlamlandırmasıdır. Entman’a göre çerçeveler dört yerde ortaya çıkar: Birincisi;

kaynak bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde çerçeveyi üretir. İkincisi; “belli anahtar kelimelerin, beylik lafların, klişeleşmiş imajların, bilgi kaynaklarının, bilgi veya hüküm kümeleriyle tematik destek sağlayan cümlelerin varlığı ya da yokluğuyla çerçeveler kendini metinde gösterir. Üçüncü olarak; kaynaktan gelen çerçevelerin yorumlanması izleyicilerin kendi çerçeveleri tarafından yönlendirilir. Son olarak toplumun kültürü büyük ölçüde “ortak harekete geçen çerçeveler deposudur” (1993: 53). Dört konumda da çerçeveler “sorunlar, bunların nedenleri, değerlendirilmeleri ve çözümlerini kurgulayacak şekilde seçimlerde bulunurlar ve vurgu yaparlar. Çerçeveler bilgi parçacıklarını öne çıkararak onlara daha büyük önem atfetmiş olurlar.

1. ÇERÇEVELEME KONSEPTİNİN OLUŞUMU

Çerçevelemenin kavramsal temelleri toplumbilim (Goffman 1974; Gitlin 1980; Gamson 1989; Entman 1991) ve psikoloji (Bateson 1972; Kahneman ve Tversky 1984) disiplinleri üzerinde kurulmuştur. Çerçeveleme terimini ilk kez kullanan sosyolog Goffman’dan bu yana çerçeveleme analizi üç disiplinde gelişme göstermiştir: Yönetim ve organizasyon bilimleri, sosyal hareketler araştırmaları ve medya çalışmaları. Toplumbilim temelinde büyüyen çerçeveleme araştırmaları iletişim alanını da etkilemiş ve haberleri inşa etmede kullanılan kelimeler, imgeler-görüntüler, tamlamalar ve sunum üslupları (Druckman 2001) ile bu inşada yer alan süreçler inceleme konusu olmuştur.

Çerçevelemeyi psikoloji alanında ilk kullanan Bateson çerçeveyi, bir etkileşimin nasıl tanımlanacağına ve belli bir bağlamdaki iletişimsel eylemlerin nasıl yorumlanacağına dair ipuçları veren “bir mesajlar (veya anlamlı eylemler) sınıfı veya takımı” (1972: 186) olarak tanımlamıştır.

Sosyoloji alanında ise Goffman’ın 1974 yılında yayınladığı “Frame Analysis” kitabı (1974) kitle iletişim haricindeki iletişim çalışmalarında çerçeveleme konusundaki literatürde referans haline gelmiştir. Goffman’a göre “Bir durum hakkındaki tanımlar, olaylara (en azından toplumsal olaylara) hükmeden düzen ilkeleriyle ve bizim söz konusu olaylara öznel alâkamızla uyum halinde inşa edilir (1974: 11). Sosyolojik bir bakış açısıyla çerçeveler; insanların, kendi çevrelerinde akan bilgiyi “bulmalarına, anlamalarına, tanımlamalarına ve etiketlemelerine (yaftalama)” yardım eder (Goffman 1974: 21), ayrıca “mevcut siyasi seçenekleri daraltmaya” yararlar (Tuchman 1978: 156). Goffman (1974) ile Snow ve arkadaşları (1986) bireylere, olayları kendi yaşam alanları ve genel olarak içinde yer aldıkları dünya çerçevesinde belirleme, anlama, tanımlama ve etiketleme imkanı veren bir çerçeveyi “bir yorum kalıbı” olarak tanımlamışlardır.

Çerçeveleme kavramını Goffman’dan ödünç alan Tuchman (1978) ve Gitlin (1980) işte bu ana hatlara uyarak çerçevelemeyi Amerikan iletişim araştırmalarına uygulamışlardır. Tuchman ve Gitlin öncelikli olarak çerçeveleme kavramını

“toplumsal bir inşa ve toplumsal kaynak olarak haberleri anlamak” için bir araç olarak kullanmıştır. Gitlin medyanın, kamusal ideolojinin biçimlendirilmesinde “önemli bir toplumsal güç” olduğunu kabul etmiştir. Gitlin bu ideolojinin nasıl ve ne çeşit çerçevelerle oluşturulduğunu araştırmıştır. Tuchman ve Gitlin haber çerçevelerini tespit etmek için haberin nasıl oluşturulduğunu ve medya çalışanlarının şahsi eğilimlerinin ötesinde haber içeriğini etkileyen mesleki mantık, medya rutinleri, medyanın kaynakları kullanım biçimi, kaynakların haber üzerindeki etkileri vs. gibi faktörleri ele almışlardır. Tuchman’a göre haber çerçeveleri anlamı hem üretirler hem de onu sınırlandırır; tıpkı pencere çerçeveleri gibi “pencerenin özellikleri, büyüklüğü ve biçimi, nereye açıldığı görüleni sınırlamaktadır”. Belli çalışma süreçleri ve pratikleri aracılığıyla oluşturulan haberlerde yansıtılan toplumsal gerçeklik anlayışı statükoyu meşrulaştırır (Tuchman 1978: 209-216). İzleyicinin doğrudan yaşantısının dışında kalan dünyayı doğal gösteren şey medya çerçeveleridir. Todd Gitlin çerçeveyi, habercilerin olay/meseleyi kavrama, yorumlama ve aktarmasını sağlayan görsel ve sözlü haber metinlerin düzenlenmesinde rutin olarak kullandığı “seçim, vurgu ve dışlama kalıpları” (1980: 17) olarak tanımlamıştır. Gitlin seçkinlerin medya çerçevelerini kontrol mekanizmasının, toplum üzerinde asli bir hegemonik işlev oluşturduğunu kabul etmiştir. Tuchman ve Gitlin medya rutinlerinin çerçeve üretimi üzerinde büyük etkisi olduğu üzerinde durmaktadır. Yazarlar medya rutinlerinin seçkinlerin kanaatlerini tercih ettiğini, böylece seçkinlerin veya sponsorların çerçeve oluşumunda etkili olduğu öne sürmüştür. Bu anlamda çerçeveler güç-iktidar göstergeleridir veya Entman’ın daha sonra ifade ettiği biçimde çerçeveler “güç-iktidar damgalardır” (Entman 1993: 55).

Tuchman ve Gitlin’in çizdiği hatlar boyunca gelişen araştırmalar medya çerçevelerinin içeriklerine bakarak bunları kimin etkilediği üzerinde yoğunlaşan çerçeveleme araştırmasının bir alanını oluşturmuştur. Benzer şekilde Gans (1980) çerçeveleme kavramını açıkça kullanmadan haber değerlerini araştırmıştır. Herbert Gans toplumsal kargaşa haberlerinin büyük ölçüde olayları statüko açısından çerçeveleyen resmi kaynakların hakimiyeti altında olduğunu ileri sürmüştür. Böyle zamanlarda habercilerin statükoyla çelişecek çerçeveler önermesi ve hâkim seçkinler hakkında şüpheler ortaya atması özellikle zor olabilir. ABD’de yapılan araştırmalar medyanın işleyiş rutinlerinin Amerikan hâkim ideolojisine hizmet ettiğini Amerikan haber kuruluşlarında sıklıkla ABD hükümetinin çerçevelerinin hâkim olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin; Entman’a göre (1993) “soğuk savaş çerçevesi” ABD dış haberlerini son zamanlara kadar hakimiyeti altında tutmuştur. Soğuk savaş çerçevesi sorun olarak ortaya çıkan meselelerin kaynağını “komünist isyancılar” olarak tanımlamakta ve bunların muhaliflerine ABD desteği gibi belli çözümleri önermektedir. 1960 öğrenci hareketlerinin medyada sunulmasına araştıran Gitlin medyanın, eylemleri daha sapkın göstermek için eylemleri önemsizleştirmek, zayıf karşı gösterilere daha çok yer vererek kutuplaşma yaratmak, fikir ayrılıklarını vurgulamak, eylemlere katılanların sayısını ve etkisini

düşük göstermek, resmi görevlileri haber kaynağı olarak görmek, eylemleri aktarıırken şiddet ve komünizm vurgusu yaparak eylemcileri düşman göstermek (Shoemaker ve Reese 1997: 105) gibi haber teknikleri kullandıklarını tespit etmiştir. Carragee ve Roefs de (2004) haberlerde ABD'nin Avrupa'daki çıkarlarına tehdit oluşturan, siyasi değişim isteyen grupların "bozguncular" olarak çerçevelendiğini belirtmiştir.

Çerçeveler gerçekliğin belli yönlerini öne çıkararak, başka yönlerden dikkati uzaklaştırmış olurlar. Çerçeveler yorumları dışlayarak, dahil etme kadar önemli bir işlev yapar. Edelman'a göre (1993: 232) çerçeveleme alternatif sınıflandırmalar yoluyla belli siyasi inanç ve politikalara destek kazandırmaktadır. Bu sınıflandırma şemaları siyasi manevralarda ve iknada temel öneme sahiptir. Ona göre siyaset ve siyasi çatışmalar çerçevelemede birincil sahnelerdir. Kamuoyunda sergilenen, özellikle gözlemlerin sınıflandırılış biçimleri üzerinde değişiklikler yapıldıkça her türlü fenomenin karakteri, sebepleri ve sonuçları kökten (radikal) biçimde farklı bir hal alır. Sosyal dünya istikrarlı olmaktan uzak, her biri gözlemlerin çerçevelenmiş ve sınıflandırılış biçimini değiştirmek sureti ile kolayca uyandırılabilir potansiyel gerçekliklerin bir kaleidoskopudur.

Entman'a göre ise siyasetçiler birbirleriyle ve habercilerle, haber çerçeveleri üzerinden rekabet etmek zorundadırlar. "Bu bakımdan çerçeveleme siyasi iktidarın icrasında temel bir rol oynar ve haber metnindeki çerçeve de iktidarın damgasıdır, metne hâkim olmak için rekabet eden aktör veya çıkarların kimliğini kaydeder (Entman 1993: 55).

2. ÇERÇEVELEME ETKİLERİ ARAŞTIRMALARI

Çerçeveleme etkisi bir konunun haberlerdeki nitelendiriliş biçiminin, o konunun izleyici tarafından anlaşılma biçimini etkileyebileceği kabulüne dayanmaktadır. Çerçeveleme teorisinin temel varsayımı medya sadece *neyi* düşüneceğimizi değil aynı zamanda *nasıl* düşüneceğimizi de belirler (Scheufele ve Tewskbury 2007).

Çerçeveleme etkileri konusunda araştırmalar (örn; Iyengar 1991; Nelson ve ark. 1997; Park ve Kosicki 1995; Price ve ark. 1997; Rhee 1997; Shah ve ark. 2001; Valkenburg ve ark. 1999) genel olarak medya çerçevelemesinin izler kitlenin tutumlarını, duygularını ve kararlarını nasıl etkilediğini ele almıştır.

Bireyi izler kitlenin bir üyesi ve medya çerçevelerinin alıcısı olarak ele alan bu araştırmaların öncüsü psikoloji alanında Kahneman ve Tversky (1984) tarafından gerçekleştirilen "Asya Salgını" deneyi olmuş ve medya araştırmacıları tarafından ilk andan itibaren çokça atıfta bulunulmuştur. Söz konusu deneyde bireylerin karşılaştıkları duruma ait yargı ve değerlendirmelerinin karar verilecek sorunların çerçevelenmiş biçimlerinden etkilendikleri bulunmuştur. Psikolojik kökenleri göz önünde bulundurulduğunda çerçeveleme; mantıksal olarak eşdeğer seçenekleri anlamsal (semantik) olarak farklı biçimlerde sunmak demektir.

Aynı çözümlerin farklı çerçevenmiş versiyonlarının insanlar üzerindeki etkilerini ve insanların yaptıkları seçimleri ölçen Kahneman ve Tversky'nin "Asya Salgını" deneyi iletişim alanı için bir mihenk taşı olmuş; çerçeveleme ve medya etkileri araştırmalarının gelişmesi bakımından önemli rol oynamıştır. Kahneman ve Tversky'e göre, bir durum farklı çerçevelerle gösterilirse, insanların söz konusu duruma tepkileri de maruz kaldıkları çerçeveye bağlı olarak farklı olacaktır.

Bertram Scheufele (2004) dört tür çerçeveleme etkisini olduğunu vurgulamıştır. Birincisi; alıcıların zihnindeki şemalar, medya çerçevelemesi yoluyla etkinleştirilebilir (etkinleştirme etkisi), ikincisi; değiştirilebilir (dönüştürme etkisi), üçüncüsü; henüz var olmayan şemalar medya çerçevelemesi ile kurulabilir (oluşturma etkisi) ve son olarak mevcut tutumlar değiştirilebilir (tutumsal etki). Şema, durumlar ve bireyler hakkında örgütlenmiş bilgilerden oluşan önceki deneyimlerden alınmış bilişsel yapıdır. Scheufele'nin (2004) "bilişsel çerçeveler" olarak adlandırdığı bu yapılar bireyler tarafından yeni bilgileri işlemek ve eskileri hafızadan çağırma için kullanılırlar. Birey başka kaynaklardan gelen mesaj ve çerçeveleri kendi çerçeveleriyle işleme tabi tutar. Medya tarafından üretilen çerçevelerin bireyin kendi şemalarıyla rekabet etmesi gerekir. Bireylerin yorum ve anlama için kullandığı şemalar nedeniyle medya çerçeveleri her izler kitle üyesinin düşünceleri üzerinde aynı etkiyi yapmaz (Entman 1993; Graber 1984; Scheufele 2004).

Toplumsal inşacı yaklaşım çatısı altında gelişen çerçeveleme etkisi araştırmaları kitle medyasının hem güçlü hem de sınırlı etkilerinden unsurları birleştirmektedir. Bir yandan kitle medyası, öngörülebilir ve kalıplara uygun bir biçimde gerçeklik imgelerini çerçeveleyerek toplumsal gerçekliği inşa eden güçlü bir etki sahibidir; diğer yandan medya etkileri, kitle medyası ile alıcılar arasındaki etkileşimle sınırlandırılmıştır (Gamson ve Modigliani 1989). Bu yaklaşıma göre bireyler bilişsel şemaları sebebiyle kamusal politika tercihlerinin ilk algılanmasında, çevrelerinden gelen uyarılara ilk tepkilerinde, çevre, sağlık meseleleri ve risk faktörleri gibi karar alma süreçlerini etkileyen temel inanç ve değer sistemlerinde farklılık gösterirler.

3. ÇERÇEVELEME VE TOPLUMSAL GRUPLAR

Çerçeveleme literatüründe medya çerçevelerini ve çerçeveleme etkilerini ele alan araştırmaların yanında çerçeveleri ortaya atan çeşitli toplumsal aktörler, siyasetçiler, örgütler ve toplumsal hareketleri inceleyen araştırmalar daha çok sosyoloji disiplini içinde yer almıştır (örn; Snow ve ark. 1986; Steinberg 1998; Gerhards ve Rucht 1992; Snow ve Benford 1992). Toplumsal gruplar ve toplumsal hareketler çerçeveleme araştırmalarının hem çerçeve üretimi hem de çerçeveleme etkileri bakımından odağı haline gelmiştir. Toplumsal hareketlerin çerçeve üreticileri olarak ortaya çıkmaları, medya çerçevelerinin medya ve toplumdaki seçkinlerin ötesinde çok sayıda sponsorları bulunduğunu ortaya koymaktadır (Gamson

1989). Toplumsal gruplardaki çerçeveleme süreci, bu grupların talep, şikayet ve ya üzüntülerini dile getirdikleri ve başka talep, şikayet ve üzüntülerle ilişkilendirdikleri, bir halkın kültürel konumunu yansıtacak büyük anlam çerçeveleri kurarken ve güç sahiplerine ve başkalarına tek ağızdan bir mesaj iletirken gerçekleşir (Snow ve Benford 1992). Toplumsal örgütler, grubu bir arada tutan ahlaki, siyasal ve ya dini düzeni güçlendiren meseleleri öne çıkarırlar. Böylece üyeler arasında gerçeklik çerçeveleri paylaşılmış olur (Entman 1993; Rayner 1992).

Carragee ve Roefs'e göre (2004) çerçeveler toplumsal mobilizasyon için stratejik araçlar oluşturmaktadır; zengin bir örgütlenme aracı potansiyeline sahiptirler, toplumsal hareket örgütlerine ilave üye bulurlar ve hareketlerin gelişebilecekleri daha sempatzan bir siyasal çevrenin oluşturulmasına yardımcı olurlar.

4. ÇERÇEVELEME ARAŞTIRMALARINDA TEORİK VE YÖNTEMSEL EĞİLİMLER

Çerçeveleme araştırmalarında içerik üretimi ve çerçeveleme etkileri iki ana araştırma konusu olmuştur. Özellikle son yıllarda çerçeveleme teorisine yönelik ilk değişim izleyicilerin aynı meselenin farklı çerçevelerine farklı tepkiler vermesi gibi bulgular sonucunda izleyici merkezli çerçeveleme araştırmalarının önem kazanmış olmasıdır (Reese 2001; Maher 2001).

Çerçeveleme araştırmalarının içerik ve içerik üretiminden etkilere doğru genişlemesi sırasında, çerçevelemenin gündem kurmanın bir parçası veya tersi olup olmadığı tartışması ortaya atılmıştır. McCombs ve Ghanem (2001) gündem kurma içinde yer alan "niteliklerin gündemi"nin aslında çerçeveleme olduğu, her ikisinin de gündem kurmanın ikinci bir boyutunu oluşturduğunu ileri sürmüşlerdir. Entman (1993) gündem kurmadan daha çok çerçevelemenin, iletişim metinlerinin işleyişi hakkında her şeyi kapsayıcı bir genel teori haline gelme potansiyeline sahip olduğunu belirtir. Çerçeveleme yazarları, özellikle Scheufele (2004), Kosicki (1993) ve Scheufele ve Tewksbury (2007) çerçevelemenin, gündem kurmanın devamı olmadığını savunmuşlardır.

Çerçeveleme araştırmalarının gelişiminde ikinci önemli değişim güç-iktidarın rolü ile ilgilidir. Gitlin ve Tuchman gibi araştırmacılar başlangıçta çerçeve üretiminin medya rutinlerinin bir sonucu olduğu, zira bu rutinlerin belli kaynaklara medya çerçevelerini etkileme imkânı sağladığı ima etmişlerdir. Günümüzde ise artık çerçeve üretimi kesin bir biçimde kaynakların ve medya çalışanlarının rekabet ettiği bir mücadele alanı olarak görülmekte ve incelenmektedir. Böylece çerçeve üretiminin araştırılması medya rutinlerinin ötesine taşınarak kaynakların çerçeveleme faaliyetlerini de içine almıştır.

Üçüncü önemli değişim iktidarın çerçeveleme bakımından rolünü inceleme araştırmaları yerini etki araştırmalarına bırakması olmuştur. Başlangıçta medya çerçevelerini etkileme gücü (çoğunlukla seçkin kaynaklar, sponsorlar veya meslek

rutinleri) inceleme konusuyken son dönemde çerçevelerin kendi güçleri yani bir çerçevenin izler kitle üzerindeki etkisini belirleyen faktörler ele alınmıştır (Reese 2001).

Çerçeveleme alanındaki bütün bu genişlemelerin ve çeşitli geleneklerden gelen iletişim araştırmalarının sonucu olarak, çerçeveleme araştırmaları metodolojisi de değişmiştir. Başlangıçta kullanılan çoğunluğu nitel yöntemler bir dizi nicel yöntemle desteklenmiştir. Çoğunlukla sayısallaştırma yoluyla hassas ölçümlere dayanan etki araştırmaları yapılmış, çerçeve bulma ve tanımlama yöntemlerinde de yeni nicel yöntemler mevcut nitel çerçeve tanımlama ve çözümlenmelerine ilave edilmiştir (örn, Tankard 2001; Miller ve Riechert 2001; Valkenburg ve ark. 1999; Price ve ark. 1997)

Çerçeveleme araştırmalarındaki gelişmeler sonucu konsept hızla genişlemiş ve parçalarının toplamından daha büyük bir şeye tekabül eder hale gelmiştir. Çerçeveleme araştırmaları medya içeriği çözümlenmesi için bir yöntem olmaktan çıkarak bir teoriye dönüşmüştür. Tuchman (1978) ve Gitlin'in (1980) zamanında çerçeveleme her şeyden önce medya içeriğini tanımlamakta ve kısmen de toplumda bu içeriğin kime hizmet ettiğini araştırmak için kullanılan, içerik analizinin daha çok bilgi veren bir çeşidi idi. Bu nedenle çerçeveleme, medya içeriği üzerinde etkilerle ilgili teori ve konseptlerin incelenmesinde yardımcı olacak bir yöntemdi. Günümüzde ise artık çerçeveleme "herhangi bir düşünce ve eylem sisteminin işleyişi ve sonuçları hakkındaki çoğu araştırmaya teorik bilgi sağlayan bir genel teoridir" (Entman 1993: 56). Çerçevelerin ortaya atılıp dolaşıma sokulmasına odaklanan çalışmalar ve etki araştırmalarının çerçeveleme araştırmalarına dahil edilmesiyle, çerçeveleme teorisi günümüzde insanlar arasında ve insanlarla kurumlar arasındaki iletilerin üretilmesinden iletilerin kendilerine ve bunların alıcılar üzerindeki etkilerine, iknayı amaçlayan reklamcılık, sağlık iletişimi, siyasal iletişim, halkla ilişkilere kadar iletişim alanının bütününü kapsamaktadır.

Bu nedenle Entman (1993) ve Scheufele'nin (1999) giriş bölümünde bahsedilen makaleleri, iletişim araştırmaları alanının çeşitli yönlerine dair teorik tartışmalara değinmiş ve alanın tam ve ortak bilimsel bir konsepte kavuşmasının gereğine işaret etmiştir. Nitekim 90'lı yıllarda çerçeveleme üzerine yapılan araştırmaların genel özelliği teorik ve ampirik çeşitlilik ve belirsizliğidir. Bunun nedeni kısmen çerçeve araştırmalarına temel oluşturacak ortak bir teorik model bulunmamasıdır. Konsept sorunları uygulama sorunlarına dönüşerek araç ve sonuçların uyumluluğunu kısıtlamaktadır. Buna karşın D'angelo (2002) teorik ve yöntemsel yaklaşımlardaki çeşitliliğin çerçevelemenin kapsamlı şekilde anlaşılmasını sağladığını söylemiştir. Örneğin; izler kitle özerkliği bakımından çerçeveleme, medya metinlerinin kod açımında çok anlamlılık ve izler kitle bağımsızlığı tartışmalarının merkezinde yer alan hâkim anlam fikrine işlemsel bir tanım kazandırabilir. Habercilik etiği ve haberci nesnellüğünün incelenmesi bakımından ise, çerçeveleme, nesnellik kurallarını izleyen habercilerin niçin sonunda izleyicilerine, haberi

verilen durumun dengeli bir değerlendirmesine engel olan hâkim çerçeveleri servis yapmakla yetinmek durumunda kalabildiklerini anlamaya yardımcı olabilir. İçerik çözümlemesi yaklaşımında, çerçeveleme, metnin indirgemeci işlenmesi yerine mevcut metin işleme biçimine birçok yolla büyük bir katkıda bulunabilir. Entman (1993) çerçeveleme teorisi konusunda kitle iletişim araştırmacılarını, herhangi bir çeşit çerçeveleme konseptiyle çalışan diğer akademik disiplinlerle bağlantı kurmaya teşvik etmiştir. Bu disiplinlerin kesişme alanları psikoloji ile kitle medyasının birleşiminden oluşan bireyler ve medya; psikoloji ile sosyolojinin birleşmesinden oluşan sosyal psikoloji; kitle iletişim medyasıyla sosyolojinin birleşmesinden oluşan medya ve toplum alanlarıdır.

5. YÖNTEM

Yukarıda ele alınan tartışmalar doğrultusunda son dönemde yapılan çerçeveleme araştırmalarının nitelik ve niceliklerine yönelik bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Yapılan literatür taramasında yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır. Thomson Reuters yayın kuruluşuna ait Web of Science (WOS) veri tabanının araştırmacılara sağladığı tarama ve analiz araçlarından yararlanılmıştır. WOS endeksinin bu alandaki çalışmaların çoğunu kapsamayan seçkin denebilecek yaklaşımı, bu zaman diliminde binlerle ifade edilebilecek çalışmaları görmezden gelmesi bir sınırlılık olarak değil de bir nesnellik ölçütü olarak kabul edilmelidir.

5.1. Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini 2010, 2011, 2012 ve 2013 yıllarında hakemli dergilerde yayınlanmış makalelerdir. Bunları toplamak için Journal Citation Report'ta (<http://apps.webofknowledge.com>), Institute for Scientific Information'a (ISI) ait SSCI'da (Web of Knowledge) "iletişim dergisi" olarak tanımlanmış her dergi alınmıştır. Örneklem Eylül 2014'de toplanmıştır ve 84 dergi içermektedir. ISI listesini kullanmak hem kapsamlı hem de nesnel bir örneklem oluşturmada yardımcı olmuştur.

Tarama örneklemini WOS tarafından "Research Domains" altında "social sciences" alanı altında "communication" disiplini içinde sınıflandırılan dergilerde yayınlanmış makaleler olarak sınırlandırılmıştır. Kullanılan arama terimleri şunlardır: "framing" "frames" "media framing" ve "framing effects". Bu kelime veya tamamları içeren her makale örnekleme dahil edilmiştir.

5.2. Kodlama

Makaleler, kullandıkları yöntemlere göre "çerçeveleme etki araştırması" ve "çerçeve analizi" "teorik" olarak kodlanmıştır. Çerçeve analizi iletişimde kullanılan çerçeveleri tespit edip incelerken, etki araştırmaları çerçevelemenin izler kitle üzerindeki etkisini incelemektedir. İçerik çözümlemesi veya metin çözümlemesi

gibi yöntemler kullanan araştırmalar çerçeve analizi olarak kodlanırken, deney ve anket tasarımları kullanan araştırmalar etki araştırmaları olarak kodlanmıştır.

5.3. Bulgular ve Yorum

Yöntem bölümünde bahsedildiği üzere, araştırmada ISI Citation Index'te yer alan 84 dergi "iletişim dergisi" olarak belirlenmiştir. Yapılan taramada arama terimlerinin 706 makalede geçtiği tespit edilmiştir. Makale özetleri okunmak suretiyle 19 dergide yayınlanan 265 makalenin farklı konulara ait olduğu bulunmuş ve bunlar örneklemden çıkarılmıştır. Kalan 65 dergideki 439 makalenin yıllara göre dağılımına bakıldığında (Tablo 1) en çok yayın 2012 yılında yapılmıştır (N=141, % 32,118).

Tablo 1. Çerçeveleme Araştırmalarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Makale Sayısı	Yüzde
2013	110	% 25,057
2012	141	% 32,118
2011	96	% 21,868
2010	92	% 20,957
Toplam	439	% 100

Makalelerin dergilere göre dağılımında ise (Tablo 2) Public Relations Review (N=30), Health Communication (N=30) ve Journal of Health Communication (N=20) en çok yayın yapılan dergiler olmuştur.

Tablo 2. Çerçeveleme Araştırmalarının SSCI İndeksindeki 65 İletişim Dergisine Göre Dağılımı

Dergi Adı	Makale Sayısı	Yüzde
PUBLIC RELATIONS REVIEW	30	% 6,834
HEALTH COMMUNICATION	30	% 6,834
JOURNAL OF HEALTH COMMUNICATION	20	% 4,556
JOURNALISM STUDIES	19	% 4,328
INTERNATIONAL JOURNAL OF PRESS POLITICS	17	% 3,872
JOURNALISM MASS COMMUNICATION QUARTERLY	16	%3,645
JOURNALISM	16	%3,645
INTERNATIONAL JOURNAL OF COMMUNICATION	16	%3,645
PUBLIC UNDERSTANDING OF SCIENCE	15	%3,417
JOURNAL OF COMMUNICATION	15	% 3,417
CRITICAL STUDIES IN MEDIA COMMUNICATION	14	% 3,193
SCIENCE COMMUNICATION	13	% 2,961
ASIAN JOURNAL OF COMMUNICATION	13	% 2,961
MEDIA INTERNATIONAL AUSTRALIA	12	% 2,733
MEDIA CULTURE SOCIETY	12	% 2,733

MASS COMMUNICATION AND SOCIETY	12	% 2,733
ENVIRONMENTAL COMMUNICATION A JOURNAL OF NATURE AND CULTURE	12	% 2,733
POLITICAL COMMUNICATION	10	% 2,278
NEW MEDIA SOCIETY	9	% 2,050
EUROPEAN JOURNAL OF COMMUNICATION	8	% 1,822
ECQUID NOVI AFRICAN JOURNALISM STUDIES	8	% 1,822
COMMUNICATION RESEARCH	8	% 1,822
JOURNAL OF ADVERTISING	7	% 1,595
INTERNATIONAL JOURNAL OF ADVERTISING	7	% 1,595
INFORMATION COMMUNICATION SOCIETY	7	% 1,595
CONTINUUM JOURNAL OF MEDIA CULTURAL STUDIES	7	% 1,595
TIJDSCHRIFT VOOR COMMUNICATIEWETENSCHAP	5	% 1,139
JOURNAL OF APPLIED COMMUNICATION RESEARCH	5	% 1,139
JOURNAL OF AFRICAN MEDIA STUDIES	5	% 1,139
CHINESE JOURNAL OF COMMUNICATION	5	% 1,139
NARRATIVE INQUIRY	4	% 0,911
MANAGEMENT COMMUNICATON QUARTERLY	4	% 0,911
COMUNICACION Y SOCIEDAD	4	% 0,911
TEXT TALK	3	% 0,683
PUBLIC OPINION QUARTERLY	3	% 0,683
JOURNAL OF MEDIA PSYCHOLOGY THEORIES METHODS AND APPLICATIONS	3	% 0,683
JOURNAL OF BROADCASTING ELECTRONIC MEDIA	3	% 0,683
JAVNOST THE PUBLIC	3	% 0,683
DISCOURSE SOCIETY	3	% 0,683
COMMUNICATION MONOGRAPHS	3	% 0,683
VISUAL COMMUNICATION	2	% 0,456
JOURNAL OF PUBLIC RELATIONS RESEARCH	2	% 0,456
JOURNAL OF MASS MEDIA ETHICS	2	% 0,456
INTERNATIONAL JOURNAL OF PUBLIC OPINION RESEARCH	2	% 0,456
HUMAN COMMUNICATION RESEARCH	2	% 0,456
COMMUNICATIONS EUROPEAN JOURNAL OF COMMUNICATION RESEARCH	2	% 0,456
COMMUNICATION THEORY	2	% 0,456
ARGUMENTATION	2	% 0,456
DİĞER DERGİLER*	17	% 3,872
Toplam	439	% 100

*Tek bir makalenin yayınlandığı dergiler bu başlık altında toplanmıştır.

Dergilere göre dağılım analiz edildiğinde çerçeveleme araştırmalarının iletişim biliminin bütün alanlarında yayıldığı gözlenmiştir. Tablo 2'ye göre çerçeveleme konulu makalelerin ağırlıklı olarak medya araştırmaları ve habercilik alanında yayın yapan dergilerde yer aldığı anlaşılabilir (yaklaşık % 78). Sağlık iletişimi

(yaklaşık % 11) ile halkla ilişkiler, reklamcılık (yaklaşık % 11) alanlarında yapılmış çerçeveleme çalışmaları bunu izlemektedir.

Makalelerde kullanılan yöntemlere bakıldığında (Tablo 3) en çok kullanılan yöntemin iletişim metnlerinin çerçeveleme analizine tabi tutulması olduğu görülmüştür (N=343, % 78,1). En sık kullanılan ikinci yöntem olarak, 68 makalede çerçeveleme etkilerini ölçmek amacıyla deney ve saha araştırması yöntemi kullanılmıştır (%15,5). 28 makale ise teorik tartışmalar ve literatür taraması mahiyetindedir (% 6,4).

Tablo 3. Çerçeveleme Araştırmalarında Kullanılan Yöntem

Yöntem	Makale Sayısı	Yüzde
Çerçeve analizi	343	% 78,132
Çerçeveleme etkisi araştırması	68	% 15,489
Teorik	28	% 6,378
Toplam	439	% 100

Toplam 68 adet çerçeveleme etkisi araştırmasından 14'ü (% 20,6) sağlık iletişimi dergilerinde yayınlanmış ve bu araştırmalar çoğunlukla kayıp-kazanç çerçevesiyle gerçekleştirilmiştir. Çerçeveleme analizini en çok kullanan araştırmalar iletişim metnlerinde yer alan gerek konuya özgü gerekse genel (ana) çerçeveleri tespit eden araştırmalar (74, % 21,6) ve toplumsal hareketlerde çerçeveleme araştırmalarıdır (N=35, % 10).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Çerçeveleme yaklaşımının farklı disiplinlere sunduğu yöntemsel imkânlarla ülkemiz araştırmacılarının dikkatini çekmek için yapılan bu içerik analizi, son dört yılın çerçeveleme araştırmalarını yöntem ve konu bakımından incelemektedir. Sonuçlara göre, farklı ilgi alanlarının amaçlarına yönelik olarak yapılan en yaygın ana yaklaşımın, söz konusu bilim dallarının (örneğin, çevrecilik, sağlık iletişimi, kamu yönetimi, hukuk, iş dünyası vb.) hem aktörlerinin hem de medyanın kendisinin iletişim süreçlerinin medya metinleri üzerinden analiz edilmesi olan çerçeveleme analizlerinden oluştuğu görülmüştür. Çerçeveleme araştırmalarında son 15 yılda yerleşen eğilimlerin bir devamı olarak, genel medya çalışmaları alanının dışında halkla ilişkiler ve sağlık iletişimi alanlarının çerçeveleme analizine en fazla rağbet gösteren diğer iki alan olmuştur. Bu disiplinlerin araştırmaları daha çok çerçeveleme teorisini yöntem ve kavram olarak gelişmesine katkıda bulunacak çalışmalar değil, çerçeve analizi yönteminin iletişim süreçleri analizinde sunduğu pratik kolaylıklar ve yorumlama imkânlarıdır. Teori bakımından önem taşıyan katkılar, araştırma alanlarının genişleyen kapsamı içinde oranı azalan, çerçeveleme etkileri deneylerinden gelmiştir.

Çerçeveleme teorisine atıfta bulunan çeşitli konsept alanlarının artık süreklilik kazanmaya başladığı söylenebilir. İlk dönem öncü araştırmacıların (Entman 1993; Scheufele 1999) sürekli talep ettikleri, çerçeveleme araştırma alanının bu dağınık, karışık ve bazen birbirinden farklılıklar içeren kavramsal ve yöntemsel gelişiminin yapısal hale gelmesi olarak yorumlanırsa, tartışmaların bu bakımdan ustaların taleplerinin aksine bir yönde aşıldığı söylenebilir. Çerçeveleme teorisine gösterilen disiplinler arası rağbetin farklı kökenleri, bu alanın kaderini çizmiş görünmektedir. Bununla birlikte, farklı araştırma alanlarında kullanılan çerçeve analizi yönteminin prosedür olarak kalıplaşması, yöntem ve teori tartışmalarının azalan oranı, belli bir yöntemsel standartlaşmanın habercisi olarak kabul edilmelidir. Ancak, on yıllar içinde yapılmış ampirik çalışmaların birikiminden ortaya çıkan yöntemsel olgunluğa rağmen açıklığa kavuşturulması beklenen ve kavramsal muğlaklık biçiminde çerçeveleme teorisinin genel gelişimini tehdit eden temel kavramsal sorunların bir çoğu (çerçeve tespitinde tartışmalı alanlar ve yöntemsel tartışmalar) devam etmektedir (Tankard 2001).

Diğer yandan, aynı sonuçlar, çerçeveleme yaklaşımının, sürekli parçalanmaya devam eden sosyal bilimlerin tümünü birbirine bağlayacak, ortak bir söylem ve iletişim bağlamı potansiyeline sahip olduğu yönünde, aynı ustaların (Entman 1993; Reese 2001; D'angelo 2002) öngörüsünü haklı çıkaracak görünmektedir. Nitekim D'angelo (2002) çerçeveleme araştırmaları için tek bir paradigma oluşturulmasının hem mümkün olmadığını, hem de bunun iyi bir şey olmadığını, yaklaşımlardaki çeşitliliğin çerçevelemenin kapsamlı şekilde anlaşılmasını sağladığını söylemiştir. Bu bakımdan kesin sınırları tanımlanmış tek bir disiplin olarak olmasa da, bir ortak bilimsel gelenek olarak çerçeveleme geleneğinin artık olgunlaşmaya başladığı söylenebilir. Nitekim ülkemizde de çerçeveleme araştırmaları yavaş da olsa arttığı gözlemlenmektedir (örn; Atabek ve Uztuğ 1998; Danacı 2005; Özarslan 2007; Çoban 2009; Küçük Durur 2011; Erdoğan 2011; Türkes Kılıç 2012; Aksoy 2012; Güran ve Özarslan 2013; Çobaner 2013; Özarslan 2014).

Diğer yandan geleneksel medya metinlerine gösterilen talebin devam etmesi, sosyal medya iletişim süreçlerinin analizinde çerçevelerden yararlanan yaklaşımın hızlı bir artışa geçmemesi, araştırmacıların bu alandaki boşluğa gerektiği önemi vermediklerini ortaya koymaktadır. Sosyal medyanın kendi analiz araçlarıyla birleştirildiğinde çerçeveleme analizinin yeni ortaya çıkan iletişim akışlarındaki kalıpları açıklığa kavuşturma yani genel iletişim teorilerini yeni medya çağına göre güncelleme imkânı vardır. Bunun için, araştırmacıların yöntemsel eğitiminde onlara rehberlik yapacak prosedürlerin geliştirilmesi öncü araştırmacıların bir başka hedefi olmalıdır.

KAYNAKLAR

Aksoy S (2012) Genetiği Değiştirilmiş Organizmalara İlişkin Tartışmaların Türk Basınında Çerçevenmesi, Selçuk İletişim, 7(3), 191-205.

Ardıç Çobaner A (2013) Hak Temelli Sağlık Yaklaşımı Bağlamında Tütün Kontrolü Haberlerinin Basında Çerçevenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst, Ankara.

Bateson G (1972) Steps to an Ecology of Mind, Jason Aronson Inc, Notvale, New Jersey.

Atabek N ve Uztuğ F (1998) Haberlerde Çerçeveleme ve Öne Çıkarma, Kurgu Dergisi, 15, 96-105.

Carragee K M and Roefs W (2004) The Neglect Of Power in Recent Framing Research, Journal Of Communication, 54(2), 214-233.

Çoban M (2009) Egemen Söylemin Yeniden Üretilmesinde Haber Çerçeveleme: Kanal D Ve Stv Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst, Konya.

D'Angelo P (2002) News Framing As A Multiparadigmatic Research Program: A Response To Entman, Journal of Communication, 52(4), 870-888.

Danacı Ö (2005) Siyasi Kampanyalarda Medya: Yazılı Basın Haberlerinde "Çerçeveleme" ve "Öne Çıkarma"nın Politikacı Temsilindeki Rolü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst, İstanbul.

Davis D K and Baran S J (1981) Mass Communication and Everyday Life: A Perspective on Theory and Effects, Wardsworth Pub. Co., Minnesota University.

Druckman J (2001) The Implications Of Framing Effects For Citizen Competence, Political Behavior, 23(3), 225-256.

Edelman M (1993) Contestable Categories And Public Opinion, Political Communication, 10, 231-242.

Entman R M (1991) Framing United-States Coverage Of International News: Contrasts in Narratives Of The Kal And Iran Air Incidents, Journal of Communication, 41(4), 6-27.

Entman R M (1993) Framing: Toward Clarification Of A Fractured Paradigm, Journal Of Communication, 43, 51-58.

Erdoğan İ (2011) Gündem Koyma Ve Saptama Yaklaşımında Bir Araştırma Geleceği Ve Tasarımı Olarak Çerçeveleme, Erciyes İletişim Akademia, 2(1), 48-62.

Gamson W (1989) News as Framing, American Behavioral Scientist, 33(2), 157-161.

Gamson W and Modigliani A (1989) Media Discourse And Public Opinion On Nuclear Power: A Constructionist Approach, The American Journal Of Sociology, 95(1), 1-37.

Gans H J (1980) Deciding What's News: A Study Of CBS Evening News, NBC Nightly News, Newsweek, and Time, Vintage Books, New York.

Gerhards J and Rucht D (1992) Mesomobiliztaion: Organizing And Framing in Two Protest Campaigns in West Germany, *American Journal of Sociology*, 98, 578-584.

Gitlin T (1980) *The Whole World is Watching: Mass Media in The Making And The Unmaking Of The New Left*, Berkely, Ca: University Of California Press.

Goffman E (1974) *Frame Analysis: An Essay On The Organization Of Experience*, Cambridge, Harvard University Press, MA.

Graber D A (1984) *Processing The News: How People Tame The Information Tide*, Longman, New York.

Güran M S ve Özarıslan H (2013) Çerçeveleme Teorisinin Halkla İlişkilerde Kullanımı, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 34, 299-315.

Iyengar S (1991) *Is Anyone Responsible? How Television Frames Political Issues*, University of Chicago Pres, Chicago.

Kahneman D and Tversky A (1984) Choices, Values, And Frames, *American Psychologist*, 39, 341-350.

Kosicki G M (1993) Problems And Opportunities in Agenda-Setting Research, *Journal Of Communications*, 43(2),100-127.

Küçük Durur E (2011) İnşacı Yaklaşım İçinde Çerçeveleme Kuramı Ve Haberin Çerçeveseleniři, *Atatürk İletişim Dergisi*, 2, 21-32.

Maher T M (2001) Framing: An Emerging Paradigm Or A Phase Of Agenda-Setting? Framing Public Life, *Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ, 83-95.

Littlejohn S W and Foss K A (2010) *Theories of Human Communication: Tent Edition*, Waveland Press.

McCombs M and Ghanem S I (2001) The Convergence Of Agenda Setting And Framing. Framing Public Life, *Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy ve A. E. Grant (Eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ, 67-81.

McQuail D (2006) *Mass Communication*, SAGE Publications, Indiana University.

McQuail D (2010) *McQuail's Mass Communication Theory*, SAGE Publication.

Miller M M and Riechert B P (2001) The Spiral Of Opportunity And Frame Resonance: Mapping The Issue Cycle in News And Public Discourse, Framing Public Life, *Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ, 106-123.

Nelson T E, Oxley Z M and Clawson R A (1997) Toward A Psychology Of Framing Effects, *Political Behavior*, 19, 221-246.

Özarslan H (2007) Çerçeveleme Yaklaşımı Açısından Haber Çerçevelerinin İzler Kitle Düşünceleri Üzerindeki Etkisi, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enst, Konya.

Özarslan H (2014) Türk Basınında 1 Mayıs 2013 Şiddet Olaylarının Çerçevesi, *Selçuk İletişim*, 8(3), 122-139.

Park E and Kosicki G M (1995) Presidential Support During The Iran-Contra-Affair: People's Reasoning Process And Media Influence, *Communication Research*, 22, 207-236.

Price V, Tewksbury D and Powers E (1997) Switching Trains Of Thought: The Impact Of News Frames On Reader's Cognitive Responses, *Communication Research*, 24, 481-506.

Rayner S (1992) Cultural Theory And Risk Analysis, *Social Theories of Risk*, Krinsky, S. and Golding, D. (Eds.), Praeger, Westport, Conn., 83-115,

Rhee J W (1997) Strategy And Issue Frames in Election Campaign Coverage: A Social Cognitive Account Of Framing Effects, *Journal of Communication*, 47, 26-48.

Reese S D (2001) Prologue - Framing Public Life: A Bridging Model For Media Research, *Framing Public Life, Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ., 7-31.

Scheufele D (1999) Framing As A Theory Of Media Effect, *Journal of Communication*, 49(1), 103-122 .

Scheufele B (2004) Framing-Effects Approach: A Theoretical And Methodological Critique, *Communications-The European Journal of Communication*, 29, 401-428.

Scheufele D A and Tewksbury D (2007) Framing, Agenda Setting, And Priming: The Evolution Of Three Media Effects Models, *Journal of Communication*, 57(1), 9-20.

Shah D V, Domke D and Wackman D B (2001) The Effects Of Value-Framing On Political Judgment And Reasoning, *Framing Public Life, Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ, 227-243.

Semetko H A and Scammell M (2012) *The SAGE Handbook of Political Communication*, Semetko H A and Scammell M (Eds), SAGE Publications Ltd., London.

Snow D E and Benford R (1992) Master Frames And Cycles Of Protest, *Frontiers in Social Movement Theory*, A. Morris ve C. M. Mueller (Eds.), Yale University Pres, New Haven, 133-155.

Snow D A, Rochford E B Jr., Worden S K and Benford R D (1986) Frame Alignment Processes, Micromobilization and Movement Participation, *American Sociological Review*, 51(4), 464 - 81.

Steinberg M (1998) Tilting the Frame: Considerations of Collective Action Framing from a Discursive Turn, *Theory and Society*, 27, 845-872.

Tankard J W Jr. (2001). The Empirical Approach To The Study Of Media Framing, *Framing Public Life: Perspectives On Media And Our Understanding Of The Social World*, S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.), Mahwah, Erlbaum, NJ, 95-106.

Tuchman G (1978) *Making News, A Study in The Construction Of Reality*, Knopf, New York.

Türkeş Kılıç M S (2012) *Siyasi Parti Yasaklamalarındaki Farklılığı Açıklamak: DTP ve Batasuna Kararlarında AB Çerçevelemesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Valkenburg P M, Semetko H A and Vreese C H (1999) The Effects Of News Frames On Readers' Thoughts And Recall, *Communication Research*, 26, 550-569.

Wahl-Jorgensen K and Hanitzsch T (2009) On Why And How We Should Do Journalism Studies, *The Handbook of Journalism Studies*, K. Wahl-Jorgensen and T. Hanitzsch (Eds), International Communication Association (ICA) Handbook Series, Routledge, 3-17.

İnternet Kaynakları

Scheufe D (2014) Biograply, CV & Contact info, <http://www.dietram-scheufe.com/>, erişim tarihi 27.12.2014.

Web of Science (2014). <http://apps.webofknowledge.com>, erişim tarihi 20.12.2014.
